

IRODALOMTUDOMÁNYI
MŰHELY-KONFERENCIA
Szabadka, 2024. június 1.

REZÜMÉKÖTET

Szerkesztette:
Novák Anikó

Vajdasági Magyar Doktoranduszok és
Kutatók Szervezete
Szabadka, 2024

N
O
-
Ö
T
S
Y
M
K
V
E
É
9.

Támogatók:
Kulturális és Innovációs Minisztérium
Tempus Közalapítvány

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS
MINISZTERIUM

12.00–12.30 **Locker Dávid:**
(Romantikus) irónia, temporalitás és költészetfelfogás
összefüggései Kosztolányi Dezső írásaiban

12.30–13.00 **Németh Sámson Győző:**
Dekoratív stilizálás és emlékezet: esztétizmus
Krúdy Gyula műveiben

13.00–15.00

EBÉD

15.00–15.30 **Szilák Flóra:**
Bolyongás (feszültségben) állva: Krasznahorkai László imázsa

15.30–16.00 **Ferencz-Fehér Dorottya:**
Érzékeny érzékenyítés
*Egy marginalizált szubkultúra mediális reprezentációinak
lehetőségei*

16.00–16.30 **Tóth Ágota:**
Város, gomba, ember

16.30–17.00

A KONFERENCIA ZÁRÁSA

Vámos Violetta Ivett

Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Társadalom- és Bölcsészettudományi Kar, Irodalomtudományi Doktori Iskola

„Pille vagy, te menj tova.”

*A méh és a pillangó motívumának értelmezése
Vörösmarty műveiben*

A méh és a pillangó motívumának szerelmi toposzként való értelmezése a Vörösmarty-szakirodalomban összetettebb jelentések feltételezésével egészül ki. A Szép Ilonka vershelyzetében megjelenő pillangóról változatos értelmezések születtek: lélek, boldogság vagy éppen a sebezhetőség jelentésárnyalatát párosítják hozzá. Mind a pillangó, mind a méh visszatérő motívum Vörösmarty egyéb szövegeiben, a Csongor és Tündében például több helyen többféle jelentéstartalommal is előfordul. Előadásomban a pillangó és a méh együtt szerepeltetésének jelentésárnyalatait szeretném vizsgálni, fókuszálva a férfi és női illetve a különböző szeretői attitűdök egymástól való elkülönítésének eszközeként való értelmezésre.

Kulcsszavak: méh, pillangó, Vörösmarty Mihály

R
E
Z
Ü
M
É
K

Kocsis Lenke

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Nyelv- és Irodalomtudományi Doktori Iskola

Egy összepuskinozott posztmodern gasztronépmese

Keresztesi József: Csücsök, avagy a nagy pudinghajsza

A 21. század első éveiben újra megjelent a magyar irodalomban a verses regény. Egy műfaj több évtizedes hiátust követő felbukknása általában már eleve eseményszámba megy. A verses regény újjáéledésének egyik legváratlanabb folyománya még csak nem is az a tény, hogy egy a 19. században megszilárdult műfaj organikusan simulat bele a posztmodern magyar irodalomba. Sokkal inkább az, hogy először Varró Dániel, majd Keresztesi József tolla alatt a byroni-puskinii örökség és az Anyegin-strófa a gyerekirodalomban is otthonra talált verses meseregénnyé transzformálódva. A kontextus alapján felmerülő kérdések a következők: Miben érhetők tetten Keresztesi József könyvében a verses regény jellegzetességei? Milyen mesei elemekből és toposzokból épül fel Csücsök világa?

Kulcsszavak: verses regény, verses meseregény, gyerekirodalom

Nagy György Virág

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Nyelv- és Irodalomtudományi Doktori Iskola

**Szenteleky Kornél Isola Bella című művének elemzés
a Krúdy-effektusra alapozva**

A dolgozat a Krúdy-effektus szövegalkotó eljárás jelenségkörét vizsgálja Szenteleky Kornél Isola Bella című regényében. Módszere az analízáló jellegű regényelemzés. A tanulmány célja, hogy a Krúdy-effektus regénybeli jelenlétét megragadva újfajta látásmódot biztosítson a regény befogadásához, illetve megvizsgálni, hogy a szöveg mikroszerkezete alátámasztja-e a szöveg makroszerkezetét. A kutatás a regény térpoétikai jellegzetességeit a Vajdaságból származó, mediterrán területen időző elbeszélő tükrében vizsgálja. A dolgozat továbbá a fasiszta olaszországbeli történelmi közegre és későszeccszióra jellemző jegyek elemzését helyezi fókuszba, a felfedezéseket összeveti a témában íródott eddigi tanulmányokban tett megfigyelésekkel.

Kulcsszavak: Krúdy-effektus, Szenteleky Kornél, Isola Bella, későszeccszió

Kovács Hédi

Nyelv és idegenség Háy János prózájában

Az előadás célja Háy János prózájában a nyelv és idegenség kapcsolata, annak elemzése, miképpen fejezi ki a nyelvhasználat az idegenséget. A munka vizsgálati anyagát a Háyland öt alappillére jelenti: A bogyógyümölcskertész fia (2003), A gyerek (2007), Egymáshoz tartozók (2009), Napra jutni (2014), Hozott lélek (2015), melyek egymástól elválaszthatatlanul totalitássá fonódnak össze megrajzolván Háy írói magánmítoszát. A szerző regényeiben és novellafüzéreiben a lehető leglecsupaszítottabb, legvalóságosabb nyelven, lételméleti, egzisztenciális tételeket fesseget. A szövegekben az emberi sors és az azt megjelenítő nyelv kapcsolata realizálódik, hiszen a magányt maga a nyelv mondja ki, ám az egyedüllétet megszüntető kommunikáció eszköze is csak a nyelv lehet. A hősök a nyelviség tekintetében mindenhol idegenek maradnak, tehát nincs olyan nyelv, melyet magukénak éreznek. A nyelvi szaggatottság az individuum instabilitását táplálja, a káromkodások tehát a hős saját léte iránti aggályait szimbolizálják.

Kulcsszavak: Háy János, nyelv, idegenség

Locker Dávid

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar,
Irodalomtudományi Doktori Iskola

(Romantikus) irónia, temporalitás és költészetfelfogás összefüggései Kosztolányi Dezső írásaiban

Bár a Kosztolányi-szakirodalom egyik állandó közhelye a játékos irónia, úgy vélem, az eddigi recepció nem reflektált kellőképp (nyíltan) az életművet átszövő irónia eredendően romantikus – legfőképp Friedrich Schlegel felfogására hajazó – gyökerére. Ezen koncepció az iróniát nem negációként gondolja el, hanem – lekövetve a lét paradox természetét – az ellentétek közötti, feloldás nélküli „lebegés-ként”. Az iróniának ezen működése Kosztolányi több versében is visszaköszön. Ez összefüggésben áll minden dolog – fogalom, igazság, élet – temporális és viszonylagos természetével is. Utóbbiak színrevitelére pedig – a Kosztolányi-szövegek szerint – a filozófiai spekulációval szemben a művészet, leginkább a költői nyelv érzékletessége képes. Előadásomban ennek a felfogásnak bővebb kifejtésére, eszme- és fogalomtörténeti elemzésére, illetve irodalomtörténeti kontextualizálására vállalkozom.

Kulcsszavak: romantikus irónia, Friedrich Schlegel, Kosztolányi Dezső, költészet, temporalitás, viszonylagosság

Németh Sámson Győző

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar,
Irodalomtudományi Doktori Iskola

Dekoratív stilizálás és emlékezet: esztétizmus Krúdy Gyula műveiben

Novalis Heinrich von Ofterdingen-jében a valóság átpoétizálására tesz kísérletet, ehhez a cselekményt a középkor világába helyezi vissza, azonban ez nem a történelmi regények igényével ábrázolt valóság, csupán – Lukács György szavaival élve – dekoratív stilizáció. Novalis középkora legendákon alapul valós történelmi tények helyett, akárcsak Don Quijote lovagregényekből szőtt világa. A művészetén keresztül megjelenő múlt a századforduló esztétizmusában nyer nagy jelentőséget. Hugo von Hofmannsthal az esztétizmus definíciójaként ezt a múlthoz való viszonyt adja meg: „olyan múltba vagyunk szerelmesek, mely a művészet médiumán keresztül stilizálódik és válik érzékelhetővé”. A művészetén keresztül stilizált múltat választja Krúdy hivatkozási alapul a realizmus valóságghűségével szemben: „lenézem azokat az írókat, akik a való életet másolják”, írja a Hét bagoly bevezető soraiban. E dekoratív stilizáció a teljesség illúzióját kelti egy töredékességet jelentő korban, eszköze a metafora megismerést jelentő alakzatában szemben a hasonlat lesz, a Krúdy szövegekben oly gyakran előforduló „mintha”. Stilizálás és

emlékezet összefüggéseit Kierkegaard ismétlésről írott rövid szövege mentén világosodik meg: miért érezzük mélabús nosztalgiának az idős Szindbád emlékképeit, akinek úti célja is csak hasonlatként fogalmazódik meg: „mintha még egyszer el akarná kezdeni élete regényét”.

Kulcsszavak: stilizáció, múlt, esztétizmus

Szilák Flóra

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar,
Irodalomtudományi Doktori Iskola

Bolyongás (feszültségben) állva:

Krasznahorkai László imázsa

Apokalipszis vagy sötét humor? Melankólia vagy irónia? Elitizmus vagy a perifériára szorultak empatikus szóhoz engedése? Esszenzializmus vagy az irodalmi divatok kiszolgálása? Mindig-ugyanazt-írás vagy életművön belüli törésvonalak? Magyar kultúrába ágyazottság vagy világirodalmi szintér? Ezek a dilemmák évek óta a különböző hangoltságú Krasznahorkai-olvasatok (kritikák, szakszövegek) egyik lényegi kiindulópontjául szolgálnak, és a Krasznahorkai által jegyzett nemfikcionális szövegek (interjúk, esszék) is rendre érintik ezeket. Doktori kutatásom jelen pontján azt vizsgálom, hogy ezek a feszültségek hol érhetők tetten a Krasznahorkai-művekben, és a lehetséges (és egymásnak ellentmondó) olvasatok mikor miért aktualizálódnak – és hogyan befolyásolhatja ezt a folyamatot az olvasóban a Krasznahorkai-imázs töredezettsége. Előadásomban (az időbeli keretek miatt) nem egy konkrét szöveg-olvasaton mutatom meg ezt – inkább a Krasznahorkairól kialakult kép paradox jellegének okait kutatom, ezzel végső soron a Krasznahorkai-szövegek és az azokat befogadó kortárs társadalmi való-

ság kölcsönhatásának lenyomatait vizsgálva. Mindez arra is választ ad majd, miért lehet Krasznahorkai kifejezetten érdekelt a feszültség fenntartásában.

Kulcsszavak: írói imázs, társadalmi kontextus, kultusz kutatás, recepcióelemzés

Ferencz-Fehér Dorottya

Szegedi Tudományegyetem, Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar, Irodalomtudományi Doktori Iskola

Érzékeny érzékenyítés – Egy marginalizált szubkultúra mediális reprezentációinak lehetőségei

A kortárs magyar közbeszédben ellentmondásos megítélések, konnotációk fűződnek a marginalizált közösségekkel összefüggésben értelmezett érzékenyítéshez, amelyek lenyomatai mára a jogalkotásunkban is megnyilvánulnak. Az előadás elsődlegesen a homoszexuális szubkultúrához kapcsolódva olyan történeti ívet kísérel meg felvázolni, amely amellett, hogy rávilágít a revelatív potenciállal rendelkező irodalmi, valamint filmművészeti alkotások között esetlegesen tetten érhető kapcsolódási pontokra, recepciójuk kritikai olvasatán keresztül arra is választ kíván adni, hogy a 20. század elejétől napjainkig milyen társadalomtörténeti keretek között értelmezhető az érzékenyítés – ha egyáltalán kimutatható ennek szándéka – a különböző médiumokban: azaz hogyan juthatunk a Homoszexuális szerelemtől (1908) Me-seorszáig (2020), az Egymásra nézve Szalánczky Évájától a Coming out (2013) „emancipált, másságukat nyíltan vállaló szereplő[iig]”.

Kulcsszavak: homoszexualitás, érzékenyítés, másság, magyar irodalom, magyar filmművészet

Tóth Ágota

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Nyelv- és Irodalomtudományi Doktori Iskola

Város, gomba, ember

Sepsi László 2021-ben megjelent Termőtestek című regényének szereplői egy város lakói, olyan emberek, akik a várost működtető bűnszervezet eszközei az elkövetői vagy áldozati oldalon. Klasszikus értelemben vett főszereplője nincs a regénynek, a történet kibomlása során azonban egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy valaki vagy valami mozgatja a szálakat, de az nem emberi szereplő. Nonhumán aktán-sok és humán páciensek? Előadásomban annak a problémahalmaznak a szálait próbálom felfejteni, hogy emberek, gombák, maga a város milyen mértékben veszik ki részüket a történet(ük) alakításában, ki az erőszaktevő, ki az áldozat, mi az oka és az okozata humán és nonhumán szervesülésének Sepsi László regényében.

Kulcsszavak: poszthumán, nonhumán, urban fantasy, weird, hibrid

TARTALOM

Program	→3
Vámos Violetta Ivett	→5
Kocsis Lenke	→6
Nagy György Virág	→7
Kovács Hédi	→8
Locker Dávid	→9
Németh Sámson Győző	→10
Szilák Flóra	→12
Ferencz-Fehér Dorottya	→14
Tóth Ágota	→15

NYOM-KÖVETÉS 9.
Irodalomtudományi műhely-konferencia
Rezümékötet

Vajdasági Magyar Doktoranduszok és Kutatók Szervezete
Szabadka, 2024

Szerkesztő:
Novák Anikó

Műszaki szerkesztés, dizájn: Bagi Design, Tóthfalu

CIP - A készülő kiadvány katalogizálása
A Matica srpska Könyvtára, Újvidék

